Raadsbrief

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Aan:	de gemeenteraad
Afzender:	het college van B&W
Datum:	28 oktober 2025
Onderwerp:	Samenwerking BES-eilanden en Waddeneilanden in E8 verband

Geachte Raadsleden,

Inleiding

Hierbij willen wij u informeren over de ontwikkeling van de perspectiefvolle samenwerking tussen de Waddeneilanden en de BES-eilanden.

De Waddeneilanden Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog hebben, op initiatief van de Commissaris van de Koning, de afgelopen drie jaren bestuurlijke delegaties van Bonaire, Sint Eustatius en Saba met plezier en interesse ontvangen. Tijdens deze werkbezoeken bleek dat we veel delen. Zo zijn er voor ons allemaal vraagstukken op het gebied van bereikbaarheid, wonen, openbare orde en veiligheid, duurzaamheid, goed bestuur, voorzieningen. De werkbezoeken waren zeer constructief. En we hebben ervaren dat we veel gemeenschappelijke uitdagingen delen waar kleine eilandgemeenschappen in Europees en Caribisch Nederland respectievelijk mee geconfronteerd worden.

Met elkaar hebben we gezegd dat we onze krachten als Nederlandse eilanden meer dan voorheen moeten gaan bundelen. Om daarmee kennis en ervaring met elkaar te delen, maar vooral om gezamenlijk onze belangen voor het voetlicht te brengen bij het Rijk (en wellicht Europa). Dit, natuurlijk rekening houdend met het feit dat elke eilandgemeenschap uniek is en dat zowel de overeenkomsten als de uniekheden een bron van kracht zijn.

Intentieverklaring

Daarom hebben we op 20 juni 2025 een gezamenlijke intentieverklaring E8 (Eilanden 8) ondertekend op Vlieland in aanwezigheid van de CdK, vertegenwoordigers van de BZK directie Koninkrijksrelaties/Caribisch Nederland en de directie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Ons gezamenlijke doel is om de komende periode te verkennen hoe een meer verbindende en verdiepende netwerksamenwerking op een pragmatische manier kan worden vormgegeven op de thema's: belangenbehartiging, kennisdeling en netwerksamenwerking.

Vervolgstappen samenwerking

Op 22 september 2025 hebben de gezaghebbers en burgemeesters de volgende processtappen afgesproken.

We starten eerst met een 'E8 Platform' als basis voor verkenning en vertrouwen. Dit gebruiken we als voorbereiding en springplank naar een op te stellen 'programma Insulaire economie' voor concrete samenwerking. Indien dit succesvol verloopt, kan het uitgroeien tot een stevige Eilandencoalitie met

een structurele vertegenwoordiging en gezamenlijke belangenbehartiging. Het valt nu nog niet uit te sluiten dat er werkende weg nog een andere variant op samenwerking wordt gevonden.

Voor ons als Waddeneilanden kunnen we hiermee meer aandacht vragen voor onze unieke positie als eilandgemeenten in het Nederlandse Koninkrijk. Het vormt daarmee een unieke kans om meer concrete lobbykracht te organiseren.

Hieronder treft u een toelichting op de geschetste ontwikkeling van de samenwerking.

Toelichting op de modellen:

Stap 1. Strategisch Netwerkverband – "E8 Platform"

a. Beschrijving:
Een informeel samenwerkingsverband gericht op kennisdeling, ontmoeting en gezamenlijke verkenning van gedeelde uitdagingen.

b. Governance:
- Structuur: Geen formele juridische entiteit. Werkt op basis van vrijwillige deelname en gedeelde agenda's.

c. Organisatievorm:
- Jaarlijkse E8-conferentie op bestuurlijk niveau (roulerend op een van de eilanden) in aanwezigheid van BZK-DGKR, VNG en provincies Fryslân en Noord-Holland.
- Thematische werkgroepen (onder andere: goed bestuur, wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid, openbare orde en veiligheid). De werkgroepen zijn in principe ambtelijk en werken voorstellen uit ter bespreking en ter besluitvorming door bestuurders.
- Coördinatie door een klein ambtelijk en bestuurlijk kernteam (bijv. 1 vertegenwoordiger per regio: Wadden, BES, BZK).

d. Besluitvorming: Consensusgericht, geen bindende besluiten.

e. Verantwoording: Informeel, via terugkoppeling aan lokale besturen.

Stap 2. Programma gestuurde samenwerking
E8 'Insulaire Economie' deal[1]

a. Beschrijving:
Een projectmatige samenwerking op basis van een gezamenlijk nationaal programma, naar voorbeeld van een interregionale Regiodeal of EU-subsidie.

b. Governance:
- Structuur: Tijdelijke programmatische samenwerking met formele afspraken.

c. Organisatievorm:
- Stuurgroep met vertegenwoordigers van alle acht eilanden en BZK.
- Programmamanager en ambtelijke ondersteuning.
- Werkgroepen per programmalijn.

[1] Een insulaire economie is een economie van een eiland of gebied dat geografisch geïsoleerd is, wat kan leiden tot beperkte handel, afhankelijkheid van import en specifieke economische uitdagingen zoals schaalvoordelen en transportkosten. Kenmerken: geografische isolatie, beperkte grondstoffen, afhankelijk van import,(geen) schaalvoordelen, hoge transportkosten, kwetsbaarheid, focus op specifieke sectoren.

d. Besluitvorming:
   - Stuurgroep bereidt besluiten voor.
   - Lokale colleges/raden nemen formele besluiten over deelname en middelen.

e. Verantwoording:
   - Jaarlijkse voortgangsrapportage.
   - Evaluatie per programmaperiode.
   - Mogelijkheid tot tussentijdse bijsturing.

Stap 3. Institutionele samenwerking – "Eilandencoalitie"

a. Beschrijving:
   Een structurele samenwerking met gezamenlijke vertegenwoordiging richting het Rijk en andere overheden.

b. Governance:
   - Structuur: Convenant of samenwerkingsovereenkomst, eventueel met een lichte juridische entiteit (bijv. netwerk-GR of stichting).

c. Organisatievorm:
   - Bestuurlijke coalitie met vertegenwoordiging van alle eilanden.
   - Liaisonfunctie bij BZK als centraal aanspreekpunt.
   - Gezamenlijke lobbystrategie en public affairs-team.

d. Besluitvorming:
   - Formele besluitvorming via convenantstructuur.
   - Mandatering van vertegenwoordigers voor lobby en overleg.

e. Verantwoording:
   - Periodieke rapportage aan deelnemende besturen.
   - Jaarlijkse evaluatie van impact en effectiviteit.
   - Mogelijkheid tot herziening van het convenant.

Tijdslijn

September – Bestuurlijk commitment ophalen
Oktober/november – Uitwerken governance
(9,10,11)December– Gezamenlijk bijeenkomst BES-Wadden en marge van InterExpo congres